

Coğrafya Öğretimi - I

Editör: Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Editör: Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

COĞRAFYA ÖĞRETİMİ - I

ISBN 978-605-241-832-1

DOI 10.14527/9786052418321

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşabilmektedir.

I. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1 İskitler/ANKARA
Tel: 0312-341 1020

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 23593

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Coğrafya, doğal ortamı ve bu ortamla insan arasındaki karşılıklı ilişkileri inceleyen bir bilim dalıdır. Buna göre coğrafya, doğal ortamı oluşturan yeryüzü şekilleri, iklim, toprak, yeraltı ve yerüstü suları, bitki ve hayvan toplulukları ile insanların yerleşme, nüfus, tarım, sanayi, ulaşım, turizm, pazarlama gibi faaliyetlerini incelemekte, bunların dağılımlarını, bu dağılımlarının nedenlerini, sonuçlarını ve aralarındaki ilişkileri ortaya koymaktadır. Dolayısıyla coğrafya bilgisi; yaşadığımız alandan başlayarak, ülkemizi ve Dünya'yı tanımamıza, çevre bilinci ve vatan sevgisi geliştirmemize, çevremizde meydana gelen olayları anlamamıza, yaşadığımız mekanın potansiyellerini, sorunlarını görebilmemize, bu sorunlara doğru çözümler üretebilmemize, mekanı doğru, sürdürülebilir ve etkin bir şekilde kullanmamıza yardımcı olmaktadır. Coğrafya bilgisinin, kalkınma planlarındaki, milli kimlik ve birlik geliştirmedeki, uluslararası ilişkilerdeki, ülke güvenliği ve savunmasındaki rolü de oldukça önemli ve fazladır. Bu nedenle iyi bir coğrafya bilgisi ve bu coğrafi bilginin hayata geçirilmesi sadece birey için değil, ülkeler, diğer canlılar ve gelecek nesiller için de son derece önemli ve gereklidir. İyi coğrafya bilgisi ise iyi coğrafya öğretimi ile eğitimi sayesinde mümkündür ve bunlar sayesinde birey sadece coğrafi bilgiyi değil, bu bilginin ne işe yarayacağını, nerelerde ve nasıl kullanılacağını kısaca coğrafyanın hayatımızdaki yeri ve karşılığını öğrenmektedir.

Bu bağlamda elinizdeki kitap; 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren YÖK Coğrafya Öğretmenliği Lisans Programında “Alan Eğitimi” kapsamında V. yarı yılda okutulması planlanan “Coğrafya Öğretimi 1” dersi dikkate alınarak hazırlanmıştır.

YÖK'ün belirlediği içeriğe göre bu derste “öğretim programındaki kazanımların seçimi ve analizi; kazanımlara uygun coğrafi becerilerin seçimi ve nasıl kazandırılacağına planlanması; kazanıma uygun öğretim yöntem ve teknikleri seçimi ve planlanması; öğretim yöntem ve teknikleri ile çoklu zekâ kuramı, bireyselleştirilmiş öğretim ve diğer kuramların ilişkisi; ders planı hazırlama, Bloom taksonomisine göre basit düzey, orta düzey ve üst düzey etkinlik ve günlük plan hazırlama yolları, günlük planın sınıf içi uygulama aşamaları; ders sonu öğretmen gözlem formuna ve öğretim programı amaçlarına göre dersi değerlendirme” üzerinde durulacağından kitapta da bu konulara yer verilmiştir.

Coğrafya Dersi Öğretim Programı'ndaki coğrafi beceriler; okul dışı öğrenme ortamları; coğrafya öğretiminde kullanılacak materyal, yöntem, teknik ve etkinliklerin uygulamalı işlenmesi; ölçme ve değerlendirmenin özellikleri, ölçme ve değerlendirilmede kullanılan teknikler; mikro öğretim uygulamaları ise yine YÖK'e göre, alan eğitimi içerisinde VI. yarı yılda okutulacak “Coğrafya Öğretimi 2” dersi kapsamında olduğundan başka bir kitapta ele alınmıştır.

Bu bağlamda, kitabın okuyuculara yararlı olmasını diler, emeği geçen tüm yazarlara ve baskı sırasındaki titiz çalışmalarından dolayı PEGEM yayınevi çalışanlarına teşekkür ederim.

Editör: Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

28 Haziran 2019 - ANKARA

Bölümler ve Yazarları

Editör: Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

- 1. Bölüm: Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının Kısa Tarihçesi ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı**
Dr. Abdullah TÜRKER
Gazi Üniversitesi
- 2. Bölüm: Coğrafya Dersi Öğretim Programında Kazanımların Seçimi ve Analizi**
Dr. Öğr. Üyesi Merve Görkem ZEREN AKBULUT
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- 3. Bölüm: 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı'ndaki Kazanımlara Uygun Coğrafi Becerilerin Seçimi ve Planlanması**
Dr. Abdullah TÜRKER
Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI
Gazi Üniversitesi
- 4. Bölüm: Coğrafya Dersi Öğretim Yöntem ve Teknikleri ile Bunların Derslerde Uygulama Örnekleri**
Prof. Dr. Fatih AYDIN
Karabük Üniversitesi
- 5. Bölüm: Öğrenme Model ve Kuramları ile Coğrafya Öğretiminde Kullanımı**
Dr. Abdullah TÜRKER
Gazi Üniversitesi
- 6. Bölüm: Coğrafya Öğretiminde Bloom Taksonomisine Göre Öğrenme-Öğretme Sürecinin Planlanması**
Doç. Dr. Bülent AKSOY
Gazi Üniversitesi
- 7. Bölüm: Ders Sonu Öğretmen Gözlem Formu ve Program Amaçlarına Göre Ders Sonu Değerlendirme**
Dr. Öğr. Üyesi Merve Görkem ZEREN AKBULUT
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	iv

1. BÖLÜM

COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KISA TARİHÇESİ VE 2018 COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Özet	1
Giriş.....	2
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı	6
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programının Temel Felsefesi ve Genel Amaçları.....	7
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programının Perspektifi	8
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programında Değerler	9
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programında Yetkinlikler.....	12
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı.....	15
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programında Coğrafi Beceriler	16
2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı.....	20
Kaynakça.....	24

2. BÖLÜM

COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA KAZANIMLARIN SEÇİMİ VE ANALİZİ

Özet	25
Giriş.....	26
Örnekleriyle Hedef-Kazanımların Analizi ve Davranışsal Tanımlarının Oluşturulması	26
Kaynakça.....	34

3. BÖLÜM

2018 COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDAKİ KAZANIMLARA UYGUN COĞRAFİ BECERİLERİN SEÇİMİ VE PLANLANMASI

Özet	37
Giriş.....	38
Coğrafi Beceriler ve Kazanımlar	39
Coğrafi Gözlem Becerisi	39
Arazide Çalışma Becerisi	41
Coğrafi Sorgulama Becerisi	43
Zamanı Algılama Becerisi.....	46
Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi	47
Harita Becerileri	49
Tablo, Grafik ve Diyagram Hazırlama ve Yorumlama Becerisi	52
Kanıt Kullanma Becerisi.....	54
Kaynakça.....	56

4. BÖLÜM

COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ İLE BUNLARIN DERSLERDE UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Özet	59
Giriş.....	60
Öğretim Yöntemleri	60
Anlatım Yöntemi.....	60
Soru-Cevap Yöntemi.....	62
Tartışma Yöntemi	64
Tartışma Teknikleri.....	66
Örnek Olay Yöntemi	69
Örnek Olay Yönteminde Dikkat Edilecek Hususlar	69
Örnek Olay Yönteminin Üstün Yönleri.....	70
Örnek Olay Yönteminin Sınırlılıkları.....	70

Gösteri Yöntemi (Gösterim / Demonstrasyon).....	71
Etkili Kullanım İlkeleri.....	71
Gösteri Yönteminin Güçlü Yönleri	72
Gösteri Yönteminin Sınırlılıkları	72
Gezi-Gözlem Yöntemi	73
Gezi Gözlem Yönteminin Başarıyla Uygulanması İçin;.....	74
Gezi Gözlem Yönteminin Coğrafya Öğretimine Olumlu Etkileri.....	75
Deney Yöntemi	76
Deney Yönteminin Uygulama Aşamaları	76
Drama Yöntemi	78
Dramanın Faydaları	78
Dramanın Sınırlı Yönleri.....	79
Probleme Dayalı Öğrenme.....	79
Probleme Dayalı Öğrenmenin Aşamaları.....	80
Probleme Dayalı Öğrenmede Öğrencilerin Rolü	82
Problem Çözme Yönteminin Öğrenciye Sağladığı Faydalar	82
Coğrafya dersinde örnek PDÖ Uygulamaları.....	83
Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ)	86
Proje	86
Coğrafya Öğretiminde Proje Çalışması Örnekleri.....	89
İşbirlikli Öğrenme.....	90
İşbirlikli Öğrenmenin Temel Öğeleri	91
İşbirlikli Öğrenmenin Uygulanması.....	93
İşbirlikli Öğrenme Teknikleri.....	95
Grup Araştırması	97
Birleştirme – II	98
Birlikte Soralım Birlikte Öğrenelim (BSBÖ)	100
Coğrafya Öğretiminde İşbirlikli Öğrenmenin Uygulama Örnekleri.....	101
Öğretim Teknikleri.....	104
İstasyon Tekniği.....	104
Köşelenme Tekniği.....	105
Akvaryum Tekniği	106
Kartopu Tekniği.....	107
Çember Tekniği.....	107

“Siz Olsaydınız Ne Yapardınız?” Tekniği	108
Eğitsel Oyun.....	109
Beyin Fırtınası Tekniği	109
Altı Şapkahlı Düşünme Tekniği.....	111
Balık Kılçığı Tekniği.....	113
Sokratik Tartışma Tekniği (Buldurma Yöntemi)	115
Akademik Çelişki Tekniği.....	117
Konuşma Halkası Tekniği	119
Kavram Haritaları Tekniği	120
Sonuç.....	123
Kaynakça.....	123

5. BÖLÜM

ÖĞRENME MODEL VE KURAMLARI İLE COĞRAFYA ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI

Özet	129
Giriş.....	130
Programlı Öğrenme Modeli.....	130
Anlamli Öğrenme Modeli (Ausubel).....	133
Okulda Öğrenme Modeli (Carroll).....	134
Tam Öğrenme Modeli (Bloom).....	136
Bireyselleştirilmiş Öğretim Sistemi / Modeli (Keller)	138
Öğretim Durumları Modeli (Gagne).....	140
Temel Öğretme Modeli (Glaser)	141
Çoklu Zekâ Kuramı (Gardner).....	143
Sözel/Dilsel Zekâ.....	145
Mantıksal/Matematiksel Zekâ	152
Görsel/Mekansal/Uzamsal	153
Bedensel/Kinestetik Zekâ.....	154
Müziksel/Ritmik Zekâ	155
Sosyal/Kişilerarası Zekâ	158
Kişisel/Özedönük (İçsel) Zekâ.....	159
Doğa Zekâsı / Doğacı Zekâ.....	160
Kaynakça.....	164

6. BÖLÜM

COĞRAFYA ÖĞRETİMİNDE BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNİN PLANLANMASI

Özet	165
Giriş	166
Bilişsel Alan	166
Duyuşsal Alan	166
Psikomotor (Devinişsel) Alan	166
Yenilenen Bloom Taksonomisi	169
Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisinin Bilişsel Süreç Boyutu	170
Yenilenen Taksonomide Bilişsel Süreç Boyutu ve Alt Basamakları	173
Duyusal Öğrenme Türüne Yönelik Öğrenme Soruların Yazımı	176
Psikomotor Öğrenme Boyutuna Yönelik Soruların Yazımı	176
Kaynakça	177

7. BÖLÜM

DERS SONU ÖĞRETMEN GÖZLEM FORMU VE PROGRAM AMAÇLARINA GÖRE DERS SONU DEĞERLENDİRME

Özet	179
Giriş	180
Günlük Ders Planının Bir Parçası Olarak Biçimlendirici Ölçme ve Değerlendirmenin Kullanılması	180
Yansıtıcı Öğretmenliği Öğrenmek	187
Kaynakça	195

1. BÖLÜM

COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KISA TARİHÇESİ VE 2018 COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

*Dr. Abdullah TÜRKER
Gazi Üniversitesi*

ÖZET

Bu çalışmada 2017 yılında güncellenerek yalnızca 9. sınıflarda uygulanmaya başlanan 2018 yılında ise revize edilerek 2018-2019 Eğitim Öğretim yılından itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulanan Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın genel yapısı ve önceki öğretim programları ile bazı yönlerden karşılaştırılmasına yer verilmiştir. 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı (CDÖP) genel itibariyle yapılandırmacı yaklaşım temelinde hazırlanmış sarmal bir yapıya sahiptir. Programda değerler ve becerilerin kazandırılmasına vurgu yapılarak tüm değer ve beceriler kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. 2005 CDÖP'teki temel yapı ve konu dağılımıyla alakalı sorun ve şikâyetler 2017 güncellenmesinde dikkate alınmış, 2017'de 9. sınıflardaki uygulamanın ardından 2018 yılında yapılan güncelleme ile de bazı konuların sıralanışı gelen öneriler doğrultusunda değiştirilmiştir. 2018 CDÖP'te kazanım sayıları 2005 programına göre azalmıştır. Yeni programda kazanımların altında kazanımların sınırlandırılması ya da vurgulanacak noktaların belirtilmesi amacıyla ek açıklamalar verilmiştir. Öğretmenlerin ders kitaplarını tek kaynak olarak görmeden sınıf yapılarına uygun biçimde ek materyaller hazırlamaları uyarısının yapıldığı 2108 CDÖP'de, sonuç odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımının terk edilerek süreç odaklı ve çok yönlü ölçme ve değerlendirme yapılması vurgulanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde uygulanan onuncu Coğrafya Dersi Öğretim Programı olan 2018 CDÖP'ün çağın gereksinimlerine uygun planlandığı, güncel gelişmeler ve önceki programın uygulama sürecince karşılaşılan aksaklıklarla ilgili dönütler dikkate alınarak hazırlandığı açıkça görülmektedir.

GİRİŞ

Öğretim programları bir dersin öğretimi ile ilgili tüm detayların sistematik biçimde sunulduğu, kitap yazarlarına ve öğretmenlere yol gösterici olan sistemli yapılar olarak ifade edilebilir. Demirel (2014) öğretim programını bir dersin öğretimi ile ilintili etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneği olarak ifade eder. Varış (1994) ise öğretim programını bilgi ve becerilerin eğitim programlarının amaçları doğrultusunda planlı biçimde kazandırılabilmesi için belirli kategorilerden oluşturulan ve okullarda beceri ve uygulamaya ağırlık verme imkânı sunan çalışmalar olarak tanımlar. Bu açıklamalardan hareketle öğretim programlarını, Milli Eğitimin genel amaçları ve branşa özgü özel amaçları doğrultusunda bireylere kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve yetkinlerin planlı bir biçimde ülke genelinde tüm öğrencilere eşit biçimde aktarılabilmesi için öğretmenlere yol gösterici olarak hazırlanan çalışmalar olarak tanımlamak mümkündür.

Türkiye'de cumhuriyetin ilanıyla birlikte eğitim-öğretim alanında atılan ilk büyük adımlar eğitim ve öğretim programlarının hazırlanmasıyla başlamıştır ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca uygulanan ilk Coğrafya Dersi Öğretim Programı (CDÖP) 1924'te uygulanmıştır.

1924 programında ortaöğretim düzeyinde üç sınıfta Genel, Ülkeler ve Türkiye Coğrafyası başlıkları altında üç farklı ders vardır. 1924'ten 1927'ye kadar haftada 1'er saat olan bu dersler 1927'den sonra Lise 1 ve Lise 2'de haftada 2'şer saate, Lise 3'te ise haftada 3'er saate çıkarılmıştır. 1923'ten 2018'e kadar Türkiye'de Ortaöğretim Coğrafya dersi öğretim programlarının tarihleri, ders isimleri ve haftalık ders saatleri Tablo 1'de görüldüğü şekildedir.

Tablo 1. 1923 - 2018 Döneminde Türkiye'de Ortaöğretim Coğrafya Öğretim Programları, Ders İsimleri ve Ders Saatleri

Programın Uygulanmaya Başladığı Yıl	Sınıf Düzeylerindeki Ders İsimleri	Programın Sınıf Düzeylerine Göre Ders Saatleri
1924	Lise 1 - Umumi Coğrafya Lise 2 - Büyük ve Komşu Memleketler Coğrafyası Lise 3 - Türkiye Coğrafyası	1927'ye kadar Lise 1-2-3. sınıflarda haftada 1'er saat, 1927 - 1942 arasında Lise 1 ve Lise 2'de haftada 2'şer saate, Lise 3'te ise haftada 3'er saat
1942	Lise 1 - Genel Coğrafya Lise 2 - Devletler Coğrafyası Lise 3 - Türkiye Coğrafyası	Tüm sınıf düzeylerinde haftada 2'şer saat.

1957	Lise 1 - Coğrafya Lise 2 - Ülkeler Coğrafyası Lise 3 - Türkiye Coğrafyası	Lise 1 Coğrafya dersi haftada 2'şer saat, Lise 2'de Ülkeler Coğrafyası dersi haftada 2'şer saat, Lise 3'te Türkiye Coğrafyası dersi Fen kollarında haftada 1'er saat, Edebiyat kollarında ise haftada 2'şer saat.
1971 (Taslak)	Lise 1 - Genel Coğrafya Lise 2 - Ülkeler Coğrafyası Lise 3 - Ülkeler Coğrafyası	Lise 1'de Coğrafya dersi haftada 2'şer saat, Lise 2'de Ülkeler Coğrafyası Fen ve Edebiyat kollarında haftada 1'er saat Lise 3'te Ülkeler Coğrafyası Fen ve Edebiyat kollarında haftada 1'er saat.
1973	Lise 1 - Genel Coğrafya Lise 2 - Ülkeler Coğrafyası Lise 3 - Türkiye Coğrafyası	Lise 1'de Genel Coğrafya dersi haftada 2'şer saat, Lise 2'de Ülkeler Coğrafyası dersi haftada 2'şer saat, Lise 3'te Türkiye Coğrafyası dersi haftada 2'şer saat.
1982	Lise 1 - Genel Coğrafya	Lise 1'de Genel Coğrafya dersi haftada 2'şer saat,
1983	Lise 2 - Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri	Lise 2'de Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri dersi haftada 2'şer saat,
1992	Lise 3 - Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası	Lise 3'teki Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası dersi haftada 2'şer saat.
2005	Lise 1 (9. sınıf) - Coğrafya Lise 2 (10. sınıf) - Coğrafya Lise 3 (11. sınıf) - Coğrafya Lise 4 (12. sınıf) - Coğrafya (2005 yılından itibaren Lise ifadesi yerine Ortaöğretim ifadesi kullanılmaya başlamıştır. Ancak tabloda bütünlük bozulmaması amacıyla "ortaöğretim" yerine "lise" ifadesi kullanılmıştır.)	9. ve 10. sınıflarda haftada 2'şer saat ile tüm alanlarda zorunlu, 11. ve 12. sınıflarda 4'er saat (11. ve 12. sınıflarda genel liselerin fen alanlar ile fen liselerinde seçmeli olarak okutulması planlanmıştır).
2018	Lise 1 (9. sınıf) - Coğrafya Lise 2 (10. sınıf) - Coğrafya Lise 3 (11. sınıf) - Coğrafya Lise 4 (12. sınıf) - Coğrafya	9. ve 10. sınıflarda haftada 2'şer saat ile tüm alanlarda zorunlu olarak, 11. ve 12. sınıflarda ise 2'şer ya da 4'er saat seçmeli olarak.

Tablo 1’de görüldüğü üzere Coğrafya dersi öğretim programlarında 10 (on) kez yenileme yapılmıştır. 2005 CDÖP’e kadar Coğrafya dersinin üç ortaöğretim sınıf düzeyinde de zorunlu olarak okutulduğu ve Genel, Ülkeler ve Türkiye Coğrafyası olmak üzere üç temel başlık altında verildiği görülmektedir. 2005 CDÖP’ten itibaren Ortaöğretimin 4 yıla çıkarılması ile 9-10-11-12. sınıflarda okutulan derslerin tümüne “Coğrafya” adı verilmiştir. Önceki yıllarda uygulanan CDÖP’lerde yer verilen Ülkeler Coğrafyası ve Türkiye Coğrafyası gibi ders başlıklarına yer verilmemiştir. 2005 CDÖP’ten itibaren 9. ve 10. sınıflarda Coğrafya dersi zorunlu olarak, 11. ve 12. sınıflarda ise seçmeli olarak okutulmak üzere kurgulanmıştır.

2005 öncesinde öğretim programları öğretmen merkezlidir ve öğretmen bilgi dağıtıcı görevini üstlenmiştir. Ders kitapları ise bilgi kaynağıdır. Ancak 2005 CDÖP’le birlikte yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan öğretim programında öğretmen bilgi dağıtıcı ya da aktarıcı rolünden çıkarak bilgiye ulaşmak için yol gösterici ve rehber rolünü üstlenmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan ders kitapları da bilgi kaynağı olma özelliğini kaybederek öğrencinin bilgiye ulaşabilmesi ve bilgiyi yapılandırabilmesi için etkinlikler merkezli hale getirilmiştir.

Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar, coğrafya öğretimi ortaöğretim programlarının daima bir parçası olmasına rağmen, sürekli de değişikliğe uğramıştır. 1980’li yıllara kadar, programlarda içerik, MEB’e bağlı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın yayımlamış olduğu Tebliğler Dergisi’nde duyurulan içerikler ile sınırlı kalmıştır. 1982 yılından sonra ise, coğrafya programının, her sınıf seviyesi için belirlenen içeriğe ilave olarak genel amaçları da tespit edilmiş ve coğrafya ders kitapları bu kriterlere göre hazırlanmıştır. Bu durum coğrafya öğretim programlarında köklü değişimin yapıldığı 2004–2005 öğretim yılına kadar sürmüştür. 2005 tarihinde ise, genel eğitim sistemimizdeki değişime paralel olarak, ortaöğretim coğrafya programı da değişmiş ve “Coğrafya Öğretim Programı-2005” başlığı ile yayımlanmıştır. Bu program, dünyadaki birçok ülkenin programının incelenmesi neticesinde, ülkemiz şartlarına uyarlanarak hazırlanmış, öğrenci merkezli ve aktif öğrenme ilkeleri dikkate alınarak, hedefler, amaçlar, öğrenme alanları, beceriler ve değerlendirmeleri içine alan yaklaşık 200 sayfalık bir metin olarak basılmıştır.

2005 CDÖP’te vurgulanan yapılandırmacı yaklaşımda, öğrenci merkezli ve aktif öğrenmeye dayalı öğretim etkinliklerinin yürütülmesi vurgulanmasına karşın öğretim kurumlarının fiziki alt yapısının ve öğretmen eğitimlerinin tam anlamıyla sağlanamamış olması, programın uygulanması üzerinde kuşkusuz büyük engeller teşkil etmiştir. Kaya, Artvinli ve Bulut (2008) 2005 CDÖP’ün uygulanma düzeyine ilişkin öğretmenlerle birlikte yürüttükleri araştırmalarında; “öğretmenlerin % 63,1’inin 26–30 ile 31–35 kişilik sınıflarda ders verdiği tespit etmiştir. Kalabalık sınıflar, yeni öğretim programın öğrenci merkezli ve aktif öğrenmeye dayalı